

Wolf terug in Nistelrode?

door: Harrie van Grinsven

In mijn kindertijd werd mij het sprookje van Roodkapje met de hongerige wolf verteld. Tijdens een bezoek aan de Efteling en het sprookjesbos kwam ik de wolf en Roodkapje weer tegen. In de dierentuin in Rhenen kon je 'echte' wolven rond zien lopen. Op 19 juli 2017 werd daar besloten de laatste wolf die samen met de bruine beren in Het Berenbos leefde in het kader van welzijn te euthaniseren. Het dier liep al enige tijd mank, was behoorlijk op leeftijd, had artrose en had veel pijn. Het Ouwehands dierenpark kreeg nadien wel weer de beschikking over een nieuwe wolvengroep, bestaande uit vijf jonge mannetjes.

Afbeelding: Uit Toover prentenboek, ca. 1900. Bevat onder andere 'De geschiedenis van Roodkapje'. Bewerking met een uitklapprent en een gewone prent in litho-kleurendruk. Grootmoeder wordt 'in weinige minuten' geheel opgegeten door de wolf. Roodkapje ontkleedt zich en stapt bij de wolf in bed maar wordt net op tijd door enige arbeiders gered. Bron: Koninklijke Bibliotheek Den Haag

Op het forum Waarnemingen.nl melden Niek en Koos op 15 mei 2013:

“Op het risico af dat ik mij belachelijk maak, wil ik toch graag melden dat ik meen een wolf gespot te hebben. 14 mei rond 9.15 a.d. rand van het begrazingsgebied tussen Uden en Nistelrode (de Maashorst). Het dier liep richting Nistelrode, ik -> Uden.

Ik liep a.d. rand van het open veld met mijn labrador (los) en ik hoorde "kabaal" rechts van mij in de bebossing. Jammergenoeg heb

ik de snuit niet goed kunnen zien hij was nl. iets verder dan ik. Eerst vermoedde ik dat het een grote vos was, maar na het zien van veel foto's op internet, ben ik daar niet meer van overtuigd. De schofthoogte was nl. veel hoger. Het dier had de achterhand van een Duitse herder, maar ik ben overtuigd dat dit geen hond was. Echter, als ik de kenmerken van de wolf lees, dan zou de staart moeten afhangen, deze had de staart op 3/4. Hij had een prachtige vacht, hij liep gestaag, als met een doel in flinke pas door. Jammergenoeg geen sporen kunnen zoeken, er ligt daar teveel blad. Tevens moet ik eerlijk toegeven dat ik schrok, temeer omdat ik een domme labrador bij mij had. Ik ben geen sensatiezoeker, maar wil alleen een notitie achterlaten.

NB: ik heb diverse bronnen geraadpleegd er is geen grote Duitse herder vermist in deze buurt.

Om daar op 16 mei nog verduidelikend aan toe te voegen:

“Met "kabaal" bedoel ik dat als je klein-wild of iets dergelijks tegenkomt, dit niet zoveel herrie maakt. Ik dacht eerst dat er een volwassen kerel door die bebossing trok. Het dier had dus een behoorlijk gewicht. Ik liep daar absoluut alleen, aan die kant van de begrazing in de Maashorst kom je door de

week nauwelijks mensen tegen. Ik heb nu een groot aantal foto's bekeken op internet en het was beslist geen vos. Wel zie ik grote overeenkomsten met div. afbeeldingen van wolven. Echter de staart hing niet erg af, maar was werkelijk heel vol en prachtig. Kleur van het dier was (roest) bruinig. Jammer, de kop niet kunnen zien, het dier liep al parallel naast mij op zo'n 10-12 meter afstand in gestage ferme pas. Keek niet op of om, dat maakt het juist zo vreemd; hij had ons niet door blijkbaar. Te laat voor mobi-camera, zat in binnenzak en ik was te perplex om snel te reageren. Mijn labrador reageerde pas later op geur toen ik een zijpaadje naderde. Heb 'm maar snel teruggefloten. Ik loop daar nu al zo'n 13 jaar, veel gezien en meegemaakt, maar dit was heel bijzonder. Laten de critici het maar op een verdwaalde Duitse herder houden, voor mij blijft het een kadoetje en ik blijf naar 'm uitkijken..... 😊 Met groet uit het mooie Brabant! Niek en Koos “

Hoe het ook zij, een verdwaalde Duitse herder, een vos of toch een wolf, wolven doen meer en meer, voor korte of langere tijd, Nederland aan. Het zal dan ook een kwestie van tijd zijn dat zij terug zijn in de Maashorst en Nistelrode. Sinds 2015 zwerven er wel weer wolven door Nederland, waarvan twee wolvinnen al een tijdje op de Veluwe verblijven. Uit genetisch onderzoek blijkt nu dat de wolvenkeutels die gevonden zijn op de noordelijke Veluwe inderdaad van de wolvinnen zijn en dat zij hier nu al ruim 6 maanden verblijft. Daarmee is de eerste vestiging van een wolventerritorium in Nederland sinds 150 jaar een feit!

In de zomer van 2018 werden wolvenkeutels op de Veluwe gevonden. Met behulp van video opnamen werd bevestigd dat er een wolf rondliep op de Veluwe. Via DNA onderzoek werd vastgesteld dat het hier om een wolvinnen ging afkomstig uit een roedel nabij Babben (Brandenburg, Duitsland). Dit dier heeft in mei en juni in Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel rondgelopen. Vanuit Rusland, Polen, Spanje en Italië breiden wolvenpopulaties zich uit over het westen van Europa. Sinds eind jaren '80 zijn ze terug in de Franse Alpen en sinds 2000 in het Oosten van Duitsland. Sinds 1982 is de wolf een beschermd dier en neemt het aantal wolven weer toe. Hun aantallen groeien en roedels wolven verblijven alsmat dichter bij Nederland.

Op 18 februari 2019 werd officieel bericht dat een wolvinnen zich met partner op de noordelijke Veluwe had gevestigd. Al anderhalve eeuw leefde de wolf niet meer in Nederland. De laatste gedode wolf in Nederland was in 1881 in Helvoirt, Noord Brabant en in 1897 werd bij Heeze in Noord-Brabant de laatste wolf in Nederland gezien. Beide laatste waarnemingen zijn echter onderwerp van discussie, zodat waarschijnlijk in 1869 de laatste wolf bij Schinveld werd gedood [Cremers 1928, Witkamp 1870, Flaton 1989].

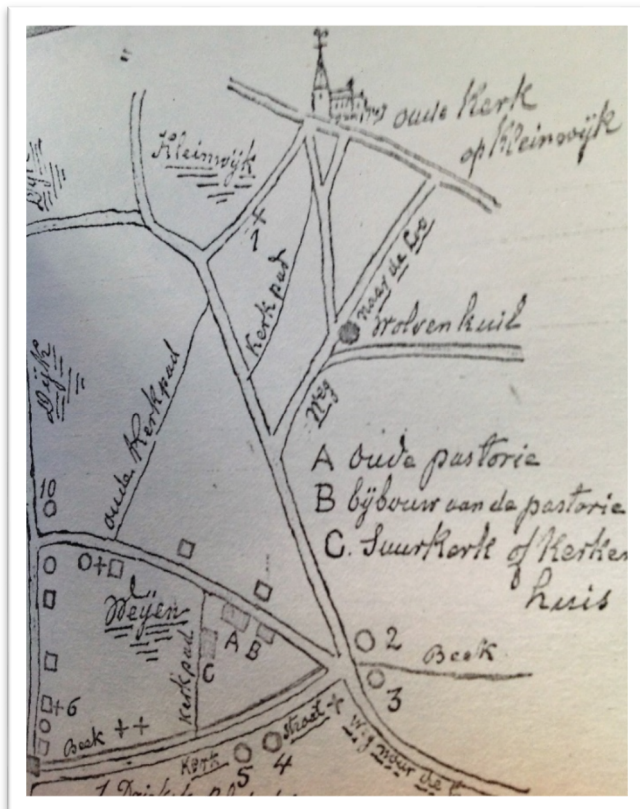
Nu is hij dan definitief terug. Hoewel er vandaag de dag heel wat meer bedreigingen zijn voor de wolf dan in vroeger dagen, denk alleen al aan het toegenomen drukke verkeer en versnippering van het leefgebied door wegen en spoorlijnen, is de kans best wel aanwezig dat hij eendaags ook in de Maashorst en op het grondgebied van Nistelrode wordt gesignaleerd. Daarmee is er dan nog zeker geen sprake van grote aantallen wolven of een wolvenplaag zoals die zich halverwege de 18 eeuw in Nistelrode voordeed en waarover Antoon van Duren (1863 – 1953), geschiedvorder en lokaal historicus van Nistelrode, in zijn geschriften melding van maakt:

“ Ouden van dagen van 70 jaren her heb ik menigmaal horen vertellen dat er hier in het dorp wolven rondliepen die vooral de boeren veel last en schade berokkenden onder hun vee dat te grazen liep in weiden en gemeentebroek. Het gemeentebroek was in vroeger eeuwen bijkans de enige gelegenheid om het vee te laten grazen. De wolven vielen de runderen en paarden aan en verscheurden het, althans werd het vee erg gehavend en bij nacht moesten het de schaapskooien ontgelden waar ze hun bloeddorst aan de schapen botvierde en de beesten verslonden. Wanneer men in die dagen des avonds laat zich op straat bevond hoorden men de wolven met hun akelig gehuil van het ene eind des dorps tot het andere. Er bevond zich van dat ongezellig gedierte op de zogenaamde Korte heide,

langs de weg naar Heesch. Ook in de Rektse heide aan de grens van Loosbroek (deze gronden zijn thans in cultuur gebracht). Het was in deze heide dat een schaapsherder nl. Ermtje Ermers een nest jonge wolven deed uitgraven. Voorzeker deed hij daar het ganse dorp een groten dienst bewijzen en hij is ongetwijfeld door het gemeentebestuur rijkelijk beloond geworden.

VOORNAAM	ACHTERNAAM	ROL	DATUM	PLAATS	SOORT AKTE
Emebertus Geert	Ermers	bruidegom	13-03-1763	Nistelrode	DTB trouwakte
Emebertus Adriani	Ermers	getuige	04-01-1759	Nistelrode	DTB doopakte

Afbeelding BHIC: De familienaam Ermers komt in Nistelrode, met name in de achttiende en negentiende eeuw, veelvuldig voor.

Het relaas voor de aanwezigheid van wolven in deze streken stemt overeen met het gene dat in de resolutieboeken uit vroeger tijd te Oss geschreven staat. Den 25 oktober 1753 is Johannes Ghenski jager van Zijne Doorluchtige Hoogheid Den Heer Hertog van Brunswijk, gouverneur van 's-Hertogenbosch bij mij gekomen en gesegt een wolf, wesende een teef, den 21 oktober 1753 tot Nistelroij geschoten te hebben en den selven aan den president aldaar vertoond te hebben gelijk als de selve mede gesien is door den Heer Rupertus Surts te Berlicum en Ester Surts te Rosmalen, bejide met hem jacht sijnde en verderen is vertoont te 's Bosch, bij den stadhouder Mr. Isacq Vester. " De Nederlandsche jaarboeken maken melding van een wolf, 23 september 1766, door een jager te Berlicum geschoten. Het was een reu van over de 100 ponden over den rug gemeten bijna 6 voet lang. "

Van Duren tekende ook in zijn geschriften een kaartje met daarin de naam Wolvenkuil, gelegen aan de weg naar Loo (zie afbeelding). Mogelijk heeft ook daar eerder in Nistelrode een roedel wolven geleefd.

Bronnen:

- www.kb.nl
- www.wolvenin nederland.nl
- <https://forum.waarneming.nl/smf/index.php?topic=176519.0>
- Geschiedenis van Nistelrode door A. van Duren met eenige bijdragen van den Eerw. Frater Theodardus te Oss. Nistelrode 27 februari 1943
- www.BHIC.nl